

Symposium 'Burgers, sleutel van de samenleving'

"De kennis ligt op straat"

Auteur: Lex Stax

De stelling van Jan Boers – wethouder van de gemeente Oosterhout – dat kennis op straat ligt, spreekt hij uit tijdens zijn openingspeech van het symposium 'Burgers, sleutel van de samenleving' op 11 juni. Boers vertelt dat de gemeente Oosterhout de samenleving centraal zet en daarna pas het beleid gaat maken. Niet andersom. Dat is een kwestie van nauwe samenwerking met burgers.

Het centrale thema van het symposium 'Burgers, sleutel van de samenleving' is: hoe kun je de kennis van burgers over de openbare ruimte boven tafel krijgen zodat je diezelfde openbare ruimte goed kunt inrichten en beheren? Nederlandse gemeenten werken steeds actiever met burgerparticipatie. Maar daar zijn geen vastgestelde werkmethoden voor. De praktijk moet uitwijzen hoe burgerparticipatie goed kan werken. De gemeente Oosterhout wil graag haar ervaringen delen en ook van andere organisaties horen hoe zij omgaan met burgerparticipatie. Oosterhout heeft tweehonderd jaar stadsrechten en dat is reden voor een feestje: een symposium over burgerparticipatie. De gemeente organiseert dit samen met CROW Levende Stad.

De praktijk als vertrekpunt

Aan de hand van praktijkervaringen, workshops en discussies ontstaat het beeld hoe de burger bij de openbare ruimte te betrekken. De provincie Noord-Brabant ondersteunt een aantal projecten om de principes van 'shared space' toe te passen. Albert-Jan Vester, projectleider bij de provincie Noord-Brabant, vertelt over openbare ruimte: "Dat is de kip met de gouden eieren. Die moet je niet slachten maar voeden." "De kip wordt gevoed door burgers te betrekken bij het inrichten en beheren. Om zo te kunnen werken zijn projectleiders met een brede visie nodig en bestuurders met gedrevenheid."

Shared space en placemaking

'Shared space' is een denk- en werkwijze die bijdraagt aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Een zichtbare uitwerking daarvan is bijvoorbeeld een straat zonder borden, verkeerslichten en zebrapaden, waar voetgangers, fietsers en automobilisten samen de ruimte delen.

Bij 'placemaking' draait het om het maken van een succesvolle openbare ruimte op basis van de inbreng van gebruikers. Gebruiksfuncties worden centraal gesteld. Burgers worden gevraagd om te vertellen wat zij willen met de inrichting van de openbare ruimte.

De openbare ruimte: de kip met de gouden eieren

Wensen boven tafel

Fred Kent is een gedreven man. Hij is president van PPS: Projects for Public Spaces in New York. PPS houdt zich al 35 jaar bezig met openbare ruimte en burgers en noemt dit 'placemaking'. Placemaking heeft, net zoals 'shared space', tot doel om de wensen van alle mogelijke gebruikers van openbare ruimte boven tafel te krijgen en de inrichting daarop af te stemmen. Door middel van goede en minder goede voorbeelden laat Fred Kent zien dat burgers vaak heel goed kunnen aangeven wat zij van de openbare ruimte verwachten. Door zonder voor-

Foto: Herman Stover

onderstellingen de burgers te bevragen over hun gebruikswensen, ontstaat een goed inzicht in hoe een anonieme openbare ruimte kan veranderen in een plaats waar het prettig is om te verblijven. Het ontworpen plein moet in de visie van Fred Kent bedoeld zijn als plein voor de gebruikers en niet om een design statement te maken.

'Kan wél'

In Arnhem vindt een grote renovatie plaats in diverse woonwijken. Woningstichting Volkshuisvesting is eigenaar van de woningen. Henk van Ramshorst leidt diverse renovaties. Uitgangs-

punt is dat de bewoners volwaardig partner zijn bij de besluitvorming. Ze werken volgens het principe 'kan wél': dat betekent dat als er een goed idee is, alle betrokkenen, dus professionals en bewoners, zullen proberen om het wél voor elkaar te krijgen. De woningstichting pakt hier de handschoen op om samen met bewoners en gemeente de openbare ruimte naar een hoger peil te brengen. Dat geeft energie aan de bewoners. Een voorbeeld is de wijk Klarendal, waar het thema 'mode' is gebruikt om de buurt en de openbare ruimte een impuls te geven. Bewoners mogen zelfs mee op een bustocht

door Nederland om een architect te zoeken die past bij de gewenste sfeer in de buurt.

Aansprekend resultaat

Discussie met elkaar vindt plaats tijdens de workshop van het Shared Space Instituut uit Drachten. Dit instituut is onlangs officieel van start gegaan en gaat onderzoek doen en ondersteuning bieden. Het werkt daarbij nauw samen met CROW. In de workshop onder leiding van Henk Veenstra wordt met de principes van 'shared space' een fictieve locatie heringericht. Tijdens de levendige discussies blijkt dat snel een aansprekend resultaat te >

bereiken is. De resultaten lijken dan verrassend sterk op wat uiteindelijk is aangelegd.

Intussen vindt buiten in een regenachtig Oosterhout onder leiding van Fred Kent en CROW de 'Place Game' plaats. Een locatie wordt door teams gewaardeerd. Dit vormt de basis voor discussie over wat belangrijk is en welke mogelijkheden er zijn. En onder het motto 'De kennis ligt op straat' worden burgers geïnterviewd over wat zij vinden. Dat geeft inzichten die niet achter een bureau kunnen ontstaan. De Place Game blijkt eenvoudig te gebruiken en geeft goede resultaten.

Nederland heeft al redelijk veel positieve ervaring met burgerparticipatie en openbare ruimte. Harro Verhoeven, projectmanager Leefomgeving bij CROW, geeft in zijn workshop enkele voorbeelden van de gemeenten Groningen (schouw van de openbare ruimte met burgers), Zoetermeer (kwaliteitsniveau van beheer vaststellen

met burgers) en Alphen aan den Rijn (burgers doen actief mee met herinrichting en onderhoud). Deze gemeenten zijn partner van het kennisnetwerk 'CROW Levende Stad' en doen op die manier aan kennisuitwisseling.

Democratisering van de openbare ruimte

In de plenaire discussie na de workshops is iedereen het erover eens dat burgerparticipatie, mits goed uitgevoerd, sterk kan bijdragen aan een goede openbare ruimte. Fred Kent ziet een belangrijke rol voor de lokale overheid weggelegd. Henk Klösters van de gemeente Oosterhout noemt dit de democratisering van de openbare ruimte. Ineke Spapé, lector aan de NHTV in Tilburg, vindt dat de opleidingen meer aandacht moeten besteden aan dit onderwerp. Er is meer dan alleen techniek. Betrokkenheid van burgers is immers cruciaal voor succesvolle openbare ruimten. Jan van Ginkel sluit het symposium af. Dit smaakt naar meer.

Verdere impuls

Na een geslaagd symposium staan diverse organisaties klaar om burgerparticipatie een verdere impuls te geven. CROW en het Shared Space Instituut werken samen op het gebied van kennisontwikkeling en praktische ondersteuning. De NHTV in Tilburg zal in haar lespakketten meer aandacht besteden aan shared space, placemaking en burgerparticipatie. Ook komt er afstemming met andere onderwijsinstellingen. In het najaar vindt bij CROW een Ontmoetingsdag Placemaking plaats voor iedereen die wil leren van succesvolle herinrichtingen of zelf aan de slag wil met placemaking. Ten slotte werkt het kennisnetwerk voor overheden 'CROW Levende Stad' aan kennisuitwisseling tussen de partnergemeenten. In het najaar is hiervoor een bijeenkomst gepland.

Burgers kunnen vaak heel goed aangeven wat zij verwachten van een openbare ruimte

 www.levende-stad.nl hier is alle informatie over het congres terug te vinden

